

Motion till riksdagen 2025/26:3100

av **Mikael Oscarsson (KD)**

Utbyggnad av den palliativa vården

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga ut den palliativa vården i hela landet så att den blir likvärdig och tillgänglig för alla och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka kompetensen inom palliativ vård genom utbildningsinsatser för vårdpersonal och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särskilt utveckla den barnpalliativa vården och säkra resurser till de familjer som drabbas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Palliativ vård är den vård som ges när bot inte längre är möjlig, men omsorgen, lindringen och värdigheten står i centrum. Det handlar om att möta människor i livets slutskede och ge dem de bästa möjliga förutsättningarna att leva den sista tiden med trygghet, smärtlindring och mänsklig närvaro. En väl fungerande palliativ vård är ett uttryck för medmänsklighet och respekt för människans värde.

Ojämlig vård i Sverige

Trots detta råder stora skillnader i tillgången till palliativ vård i Sverige. Enligt Socialstyrelsens uppföljningar får långt ifrån alla patienter den hjälp de har behov av. Vården varierar både mellan regioner och inom regioner. Det finns exempel på patienter som får avancerad hemsjukvård med stöd från specialiserade palliativa team – men också patienter som lämnas utan tillräckligt stöd, trots likartade behov. Denna ojämlikhet är orimlig. Alla människor, oavsett bostadsort, ska ha rätt till en trygg och värdig vård i livets slut.

Brist på personal och kompetens

En central förklaring till bristerna är brist på utbildad personal. Palliativ vård ställer höga krav på medicinsk kompetens, men också på förmågan att möta existentiella och psykologiska behov. Läkare, sjuksköterskor, undersköterskor och övriga vårdyrken behöver särskild utbildning i palliativ vård. I dag är utbildningen ofta otillräcklig. Ett långsiktigt arbete för att stärka kunskap och kompetens är därför nödvändigt.

Det handlar inte bara om medicinsk smärtlindring, utan också om att stödja anhöriga, möta existentiella frågor och ge trygghet i en mycket svår tid. Här måste vårdpersonal känna sig rustade för att kunna ge bästa möjliga stöd.

Barnpalliativ vård – en eftersatt del

Särskilt oroande är bristerna i barnpalliativ vård. Barn och ungdomar som drabbas av livshotande sjukdomar har ofta mycket komplexa behov. Barnpalliativa team behöver inte bara medicinsk expertis utan också kunna ge psykologiskt, socialt och andligt stöd för hela familjen. I dag är barnpalliativ vård alltför begränsad och ojämnt fördelad över landet. Detta är inte acceptabelt. Att utveckla och säkra resurser för barnpalliativ vård måste vara en nationell prioritet.

Internationella jämförelser

I flera andra europeiska länder är palliativ vård en mer integrerad del av vårdsystemet än i Sverige. I Storbritannien, där hospice-rörelsen har starka rötter, finns en välutbyggd struktur för både vuxna och barn. Även i Norge har man arbetat aktivt för att stärka palliativ vård i hela landet. Sverige har mycket att lära av dessa exempel. Vi behöver

både bygga ut vården och säkerställa att den når alla – inte bara de som råkar bo i rätt region.

En värdegrundsfråga

I grunden handlar detta inte bara om resurser och organisation, utan om människosyn. Ett samhälle visar sitt sanna ansikte i hur det behandlar sina mest utsatta. Den som är svårt sjuk, utan hopp om bot, har rätt till trygghet, lindring och respekt. Att bygga ut den palliativa vården är därför inte bara en medicinsk eller organisatorisk fråga – det är en värdegrundsfråga.

Att ge människor en värdig vård i livets slut är ett av samhällets mest grundläggande ansvar. Vi kan inte acceptera att vården i livets slutskede varierar beroende på postnummer eller diagnos. Genom att bygga ut den palliativa vården, stärka kompetensen hos vårdpersonal och särskilt satsa på barnpalliativ vård kan vi säkerställa att alla människor möts med värdighet när de behöver det som mest.

Mikael Oscarsson (KD)